

GROENLINKS

Aan de griffier van de gemeente Roermond
Postbus 900
6040 AX Roermond

Betreft: art. 43 vragen m.b.t. algoritmes, pilot sensing en proeftuin mobiel banditisme

Roermond, 20 november 2020

Geachte griffier,

Hierbij ontvangt u vragen van de fracties GroenLinks, D66 en DENK op basis van artikel 43 van het Reglement van Orde. Conform dit artikel verzoeken we u deze vragen door te leiden naar het College van Burgemeester en Wethouders.

Inleiding

Steeds vaker maken niet mensen, maar algoritmes keuze over hoe mensen behandeld worden door de overheid. Uit onderzoek blijkt dat 50 procent van de gemeenten gebruikt maakt van algoritmes. In Nederland wordt steeds vaker gewaarschuwd voor de risico's van algoritmes als onderdeel van beleid. Zo stelde het Rathenau Instituut in het rapport *Opwaarderen. Borgen van publieke waarden in de digitale samenleving* dat het gebruik van algoritmische systemen publieke waarden in het geding kan brengen, zoals autonomie, privacy en gelijke behandeling. Ook de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) waarschuwde onder meer voor een toename in ongelijke verhoudingen tussen maatschappelijke groepen wanneer *bigdata*-toepassingen verkeerd ingezet worden.

Naar aanleiding hiervan hebben D66, GroenLinks en DENK vragen over het beleid van de gemeente Roermond en specifieke vragen over de rol van de gemeente in relatie tot het programma sensing / proeftuin mobiel banditisme

1. Algoritmes

1. Maakt de gemeente Roermond gebruik van algoritmes die zijn getraind door middel van supervised learning of geeft zij hiertoe opdracht aan andere organisaties?

- a. Zo ja, ter beantwoording van welke vraagstukken gebruikt zij deze algoritmes? Is het opstellen van (risico)profielen van mensen hier onderdeel van?*
- b. Hoe zijn deze algoritmes tot stand gekomen?*
- c. Welke gegevens worden door de gemeente gebruikt voor het trainen van deze algoritmes? Welke gegevens worden door de gemeente gebruikt voor de implementatie van deze algoritmes?*

2. Maakt de gemeente gebruik van algoritmes die zijn getraind door middel van unsupervised learning of geeft zij hiertoe opdracht aan andere organisaties?

- a. Zo ja, ter beantwoording van welke vraagstukken gebruikt zij deze algoritmes? Is het opstellen van (risico)profielen van mensen hier onderdeel van?
- b. Hoe zijn deze algoritmes tot stand gekomen?
- c. Welke (persoons)gegevens worden door de gemeente gebruikt voor het trainen en testen van deze algoritmes? Welke (persoons)gegevens worden door de gemeente gebruikt voor de implementatie van deze algoritmes?

3. Is de gemeente bereid om een openbaar register te publiceren waarin zij haar algoritmische toepassingen omschrijft en toelicht?

4. Is de gemeente zich bewust van de risico's van onethisch gebruik van algoritmes, zoals discriminatie, stigmatisering, het beperken van persoonlijke vrijheden zoals zelfbeschikking en het in stand houden of versterken van ongelijkheid? Welke maatregelen neemt de gemeente om risico's te vermijden en potentiële negatieve gevolgen tegen te gaan?

5. Is de gemeente zich bewust van de (onbewuste) keuzes in het proces van het gebruik van algoritmes die onethisch gebruik van algoritmes in de hand werken? Zo ja, waaruit blijkt dit?

6. Neemt de gemeente ethische aspecten van algoritmes mee in inkoopvoorwaarden met leveranciers? Zo ja, welke voorwaarden zijn dit?

7. Heeft de gemeente een ethische commissie, met als voorbeeld de gemeente Enschede, aangesteld die zich ontfermt over of er wel of niet ethisch gebruik wordt gemaakt van algoritmes door de gemeente of is er een andere vorm van intern of extern toezicht in dezen? Zo nee, ziet de gemeente het nut in van een dergelijke commissie en overweegt zij om deze of een andere vorm van onafhankelijk toezicht in te stellen?

8. Wordt er door de Functionaris Gegevensbescherming (FG) naast privacy ook naar andere ethische aspecten gekeken, zoals gelijke behandeling en transparantie? Zo ja, hoe worden deze geborgd en bij wie ligt de verantwoordelijkheid? Heeft de FG een rol bij de toepassing van algoritmes en zo ja welke?

9. Is de gemeente bereid om een (jaarlijkse) audit uit te voeren ter controle van de algoritmische toepassingen van de gemeente?

10. Heeft de gemeente advies ingewonnen over het implementeren van algoritmes bij een onafhankelijke organisatie? Zo ja, welke organisatie is dit? Heeft deze organisatie ook geëvalueerd of het algoritme voldoet aan de eisen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Algemene Wet Gelijke Behandeling (AWGB)?

2. Programma Sensing en de proeftuin mobiel banditisme

In de commissievergadering BM van 18 oktober 2018 heeft de portefeuillehouder, cf. verslag, aangegeven dat de Nationale Politie de eigenaar is van de pilot mobiel banditisme en dat de gemeente maar een ondergeschikte rol heeft. In de stuurgroep participeert o.a. de Nationale Politie en het OM.

In de commissie BM van 8 oktober 2018 zijn vragen gesteld over de evaluatie van het programma Sensing : "hoe ziet de evaluatie eruit, wie voert die uit en wie is ervoor verantwoordelijk ?

Het antwoord dat gegeven is luidt:

Het programma Sensing is een landelijk programma onder verantwoordelijkheid van de politie en het Openbaar Ministerie. De gemeente Roermond participeert hierin in het kader van de aanpak mobiel banditisme. Voor het programma wordt een evaluatie opgezet waarbij de landelijk programmamanager van de politie rapporteert over het behalen van de doelstellingen van het programma. In de operationele proeftuinen wordt gekeken naar: • de leereffecten in de (politie)organisatie • de operationele effecten. Verder wordt er een onafhankelijke maatschappelijke effectmeting uitgevoerd. Deze effectmeting wordt uitgevoerd door Pricewaterhouse Coopers (PWC). Van deze effectmeting is de nulmeting reeds uitgevoerd. 6 maanden na de daadwerkelijke start van de operationele proeftuin wordt een eerste meting gedaan. Deze meting wordt herhaald na een jaar. De evaluatie van het project Sensing vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de politie."

In een artikel in NRC op 22 oktober 2020 geeft de Programmadirecteur Digitalisering en Cybercrime van de Politie aan dat het project plaatsvindt onder toezicht van de driehoek van Roermond: de burgemeester, de officier van Justitie en de politiechef.

11.

- a. Is er naast de evaluatie van het programma ook een evaluatie van de proeftuin?**
- b. Wanneer zijn deze naar verwachting afgerond?**
- c. Vindt in de evaluaties, naast behalen van doelstellingen, leereffecten / effectmeting ook een juridische en / of ethische toets plaats?**
- d. Gaat de stuurgroep over het programma en / of de proeftuin ?**
- e. Wie / welke organisaties maken nog meer onderdeel uit van de stuurgroep ?**
- f. Welke rol / taak heeft de stuurgroep?**
(opdrachtgevend/uitvoeringsverantwoordelijk/toezichthoudend?)
- g. Maakt de gemeente / portefeuillehouder hier onderdeel van uit of van een andere begeleidingsgroep en zo ja in welke rol ? (voorzitter landelijke taskforce / burgemeester ?**
- h. Wat bedoelt de Programmadirecteur met het feit dat het project onder toezicht staat van de driehoek ? Hoe is de rolverdeling tussen de stuurgroep en de driehoek ?**
- i. Hoe is de toezichthoudende rol van de gemeente binnen de driehoek, zoals de Programmadirecteur aangeeft, te rijmen met de ondergeschikte rol zoals de portefeuillehouder dat heeft aangegeven in 2018?**

12. In de commissievergadering BM van oktober 2020 geeft de burgemeester aan dat "niemand " van de politie met de onderzoekers van Amnesty International heeft gesproken. Hoe is dit te rijmen met hetgeen in het onderzoeksrapport staat (p.10) ? :

" Second, in an interview with the Programme Director for Digitisation and Cybercrime and the Programme Manager of the Sensing project of the Dutch police in August 2020, Amnesty International verified the findings of this desk research and obtained additional information about the Sensing project. Audio recordings of this interview have been stored with Amnesty International. "

Wim Maassen, raadslid GroenLinks

Michael Kalthoff, raadslid D66

Selami Coskun, raadslid DENK